

# Regeringens proposition

## 1998/99:142

Femprocentsregeln för försäkringsföretag och  
banker

Prop.  
1998/99:142

---

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 juni 1999

*Göran Persson*

*Bosse Ringholm*  
(Finansdepartementet)

### Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den s.k. femprocentsregeln, som begränsar finansiella företags rätt att förvärva aktier i ett enskilt bolag, slopas för försäkringsbolag och understödsföreningar. Detta är en anpassning till EG-rätten.

Det föreslås också följdändringar på skatteområdet till de tidigare i år reformerade försäkringsrörelsereglerna samt en mindre justering i övergångsbestämmelserna till den reformen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2000.

1	Förslag till riksdagsbeslut .....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713) .....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.....	9
2.4	Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617).....	10
2.5	Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).....	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt .....	14
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.....	16
2.8	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	18
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.....	19
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om förmögenhetsskatt .....	21
3	Ärendet och dess beredning.....	22
4	Bakgrund .....	24
5	Femprocentsregeln på försäkringsområdet.....	27
6	Femprocentsregeln för banker .....	30
7	Vissa lagtekniska justeringar .....	33
8	Författningskommentar.....	34
8.1	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	34
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713) .....	35
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.....	35
8.4	Förslaget till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617).....	35
8.5	Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).....	36
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.....	36
8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.....	37
8.8	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	37

8.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.....	37	Prop. 1998/99:142
8.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:323) om förmögenhetsskatt .....	38	
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Försäkringsrörelse i förändring 3 (SOU 1995:87) .....	39	
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorian Reformerade försäkringsrörelseregler (Ds 1998:45).....	40	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över Banklagskommitténs delbetänkande Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag (SOU 1998:160) vad gäller avsnitten 9.5.4 (Ytterligare om innehav av aktier) och 11.2.5 (Innehav av aktier och andelar).....	41	
Bilaga 4	Lagrådets yttrande över lagrådsremissen om femprocentsregeln för försäkringsföretag och banker .....	42	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 juni 1999 .....	43	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
4. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
5. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
6. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
7. lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
8. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
9. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
10. lag om ändring i lagen (1997:323) om förmögenhetsskatt.

## 2.1 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)<sup>1</sup> dels att 7 kap. 17 § skall upphöra att gälla, dels att 7 kap. 10 a § samt 19 kap. 10 och 13 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

**7 kap.**

10 a §

Aktier och andelar i dotterföretag får användas för skuldtäckning om dotterföretaget

1. har till uppgift att direkt eller indirekt äga tillgångar som avses i 10 § första stycket,

2. är ett publikt försäkringsaktiebolag *eller*

3. är ett *sådant finansiellt företag som avses i 17 a §, om företaget är ett publikt aktiebolag.*

2. är ett publikt försäkringsaktiebolag,

3. är ett *publikt bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag eller fondbolag, eller*

4. *är ett utländskt företag av det slag som anges i 2 eller 3.*

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ skall de tillgångar som tillhör ett dotterföretag som anges i första stycket 1 behandlas som om tillgångarna ägts direkt av försäkringsbolaget.

För att aktier och andelar i dotterföretag som har till uppgift att äga tillgångar som avses i 10 § första stycket 13 eller 14, skall få användas för skuldtäckning, skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara brandförsäkrade.

**19 kap.**

10 §

Skyldigheten enligt 3 och 9 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda försäkringsbolag eller som försäkringsbolag har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller i annat liknande organ, som biträder ett försäkringsbolag samt

3. styrelsen och verkställande direktör i ett aktiebolag, om *det med bolagets samtycke föreskrivits* 3. styrelsen och verkställande direktör i ett aktiebolag, om *Finansinspektionen* med bolagets

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1995:1567.

en sådan skyldighet som villkor för samtycke föreskrivit en sådan Prop. 1998/99:142  
medgivande att inneha aktier i skyldighet.  
bolaget enligt 7 kap. 17 §.

### 13 §<sup>2</sup>

Finansinspektionens beslut att överlämna ett ärende till regeringen för prövning får inte överklagas.

Finansinspektionens beslut enligt 2 kap. 3 §, 2 a kap. 2, 3, 5 och 6 §§, 7 kap. 17 a §, 15 a kap. 13 och 22 §§ samt 2 § och 11 § åttonde stycket detta kapitel får överklagas hos kammarrätten.

Finansinspektionens beslut enligt 2 kap. 3 §, 2 a kap. 2, 3, 5 och 6 §§, 15 a kap. 13 och 22 §§ samt 2 § och 11 § åttonde stycket detta kapitel får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om verksamhetens drivande enligt 11 § sjunde stycket skall gälla omedelbart.

Om överklagande av vissa beslut finns bestämmelser i 20 kap. 7 §.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

---

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1999:225.

## 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Prop. 1998/99:142

Häri genom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)  
*dels* att 7 kap. 17 a § i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:600)  
om ändring i nämnda lag skall upphöra att gälla,  
*dels* att punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:600) om  
ändring i nämnda lag skall utgå,  
*dels* att nuvarande punkterna 7–9 i övergångsbestämmelserna till lagen  
(1999:600) om ändring i nämnda lag skall betecknas 6–8,  
*dels* att 1 kap. 3 § i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:600) om  
ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,  
*dels* att punkterna 2 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen  
(1999:600) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **1 kap.**

#### **3 §**

Ett försäkringsbolag får inte driva annan rörelse än försäkringsrörelse,  
om det inte finns särskilda skäl för det.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § (direkt livförsäkringsrörelse) får fö-  
renas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a §  
första stycket klasserna 1 och 2 samt med rörelse avseende återförsäkring  
(indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och av  
livförsäkring, om inte annat följer av tredje stycket.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse  
och skadeförsäkringsrörelse bedrivas i samma försäkringsbolag, om sådan  
verksamhet samtidigt bedrivs vid tidpunkten för undertecknandet av  
avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som bedrivs i  
samma försäkringsbolag enligt andra eller tredje stycket skall hållas åts-  
skilda hos bolaget.

Särskilda bestämmelser finns i  
5 kap. 1 § om försäkringsbolagets  
upplåning *samt i 7 kap. 17 och  
17 a §§ om innehav av aktier och  
andelar i vissa företag.*

Särskilda bestämmelser finns i  
5 kap. 1 § om försäkringsbolagets  
upplåning.

---

2. Försäkringsbolag, som inte  
omfattas av lagen om livförsäk-  
ringar med anknytning till värde-  
pappersfonder och som beviljats  
koncession före ikraftträdandet, får  
år 2000 och 2001 tillämpa äldre  
föreskrifter i 7 kap. 1–6 och 8 §§  
samt 12 kap. 2, och 5–8 §§. För ett  
försäkringsbolag som tillämpar

2. Försäkringsbolag, som inte  
omfattas av lagen om livförsäk-  
ringar med anknytning till värde-  
pappersfonder och som beviljats  
koncession före ikraftträdandet, får  
år 2000 och 2001 tillämpa äldre  
föreskrifter i 7 kap. 1–6 och 8 §§  
samt 12 kap. 2 och 5–8 §§. För ett  
försäkringsbolag som tillämpar

sådana äldre bestämmelser gäller även äldre föreskrifter i 1 kap. 10 §, 2 kap. 5 § första stycket 8, 9 och 16, 7 kap. 8 a, 9, 14 och 15 §§, 8 kap. 8 §, 9 kap. 18 och 20 §§, 12 kap. 9 §, 16 kap. 1 och 3 §§, 19 kap. 5 och 11 §§ samt 20 kap. 4 §. Äldre föreskrifter i 7 kap. 17 a och 22 §§ skall fortfarande tillämpas på livförsäkringsbolag som innehar återbäringsmedel med stöd av denna punkt. Bolaget skall inte tillämpa den nya 12 kap. 14 §.

4. För ömsesidiga försäkringsbolag som registrerats före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter i 1 kap. 7 §, 7 kap. 24 §, 13 kap. och 14 kap. 14 § till dess att sådana bestämmelser i bolagsordningen som avses i de nya föreskrifterna i 2 kap. 5 § första stycket 14 registrerats. En bolagsordning med sådana bestämmelser skall vara registrerad senast vid utgången av år 2001.

sådana äldre bestämmelser gäller även äldre föreskrifter i 1 kap. 10 §, 2 kap. 5 § första stycket 8, 9 och 16, 7 kap. 8 a, 9, 14 och 15 §§, 8 kap. 8 §, 9 kap. 18 och 20 §§, 12 kap. 9 §, 16 kap. 1 och 3 §§, 19 kap. 5 och 11 §§ samt 20 kap. 4 §. Äldre föreskrifter i 7 kap. 22 § skall fortfarande tillämpas på livförsäkringsbolag som innehar återbäringsmedel med stöd av denna punkt. Bolaget skall inte tillämpa den nya 12 kap. 14 §.

4. För ömsesidiga försäkringsbolag som registrerats före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter i 1 kap. 7 §, 7 kap. 24 § och 13 kap. till dess att sådana bestämmelser i bolagsordningen som avses i de nya föreskrifterna i 2 kap. 5 § första stycket 14 kan göras gällande mot delägarna enligt 9 kap. 18 §. Äldre föreskrifter i 14 kap. 14 § gäller till dess att sådana bestämmelser som avses i 2 kap. 5 § första stycket 16 registrerats. En bolagsordning med sådana bestämmelser som avses i denna punkt skall vara registrerad senast vid utgången av år 2001.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om  
understödsföreningar

Prop. 1998/99:142

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (1972:262) om understödsföreningar skall upphöra att gälla vid utgången av år 1999.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 15 a § bankrörelselagen (1987:617)<sup>1</sup> skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

**2 kap.**

**15 a §**

En bank får inom en ram som motsvarar trettio procent av kapitalbasen förvärva aktier utöver vad som sägs i 4, 6, 6 a och 8 §§ samt bevilja krediter med sådana villkor som avses i 14 och 15 §§. Sådana innehav och åtaganden i ett enskilt företag får sammanlagt uppgå till högst fem procent av ramen.

Om banken ingår i en koncern, gäller begränsningarna i första stycket för varje företag i koncernen utom försäkringsföretag och sådana dotterföretag till försäkringsföretag som inte driver någon form av finansiell verksamhet.

Ett aktieinnehav enligt första stycket får inte utan Finansinspektionens medgivande motsvara mer än fem procent av röstetalet för samtliga aktier i aktiebolaget. Om banken ingår i en koncern, gäller denna begränsning koncernens sammanlagda innehav. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock, *intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i bolaget*, bortses från aktier som innehas av försäkringsföretag i koncernen eller av dotterföretag till försäkringsföretagen.

Ett aktieinnehav enligt första stycket får inte utan Finansinspektionens medgivande motsvara mer än fem procent av röstetalet för samtliga aktier i aktiebolaget. Om banken ingår i en koncern, gäller denna begränsning koncernens sammanlagda innehav. Vid beräkningen av koncernens innehav skall dock bortses från aktier som innehas av försäkringsföretag i koncernen eller av dotterföretag till försäkringsföretagen.

Om någon av gränserna i denna paragraf efter förvärvet kommer att överskridas, skall innehavet eller åtagandet avvecklas i motsvarande mån så snart det är lämpligt.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

---

<sup>1</sup> Lagen omtryckt 1996:1001.

Härigenom föreskrivs att punkterna 20 b, 20 d och 20 e av anvisningarna till 23 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **Anvisningarna**

#### till 23 §

20 b.<sup>1</sup> Arbetsgivares kostnader för att trygga utfästelse om pension till en arbetstagare

– genom avsättning till pensionsstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,

– genom avsättning i balansräkning i förening med kreditförsäkring eller i förening med kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti,

– genom betalning av premie för pensionsförsäkring,

skall dras av i den utsträckning som anges i punkterna 20 c–e.

En pensionsutfästelse skall beaktas endast om en försäkring för utfästelsen skulle ha varit en sådan pensionsförsäkring som avses i punkt 1 av anvisningarna till 31 §.

Med avsättning i balansräkning avses särskild redovisning av pensionsutfästelse under rubriken *Avsatt till pensioner* enligt lagen om tryggande av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag.

Kostnader för sådan höjning av pensionsreserven avseende tidigare med avdragsrätt tryggade pensionsutfästelser som följer av tillämpade försäkringstekniska *grunder* eller som följer av indexering eller annan värdesäkring av utfästelserna, skall dras av i den utsträckning som anges i punkt 20 e.

Kostnader för sådan höjning av pensionsreserven avseende tidigare med avdragsrätt tryggade pensionsutfästelser som följer av tillämpade försäkringstekniska *beräkningsgrunder* eller som följer av indexering eller annan värdesäkring av utfästelserna, skall dras av i den utsträckning som anges i punkt 20 e.

20 d.<sup>2</sup> Avdrag, för kostnader som avses i punkt 20 b första stycket och som föranleds av ändring i pensionsavtal eller av nytt pensionsavtal vid förtida avgång från anställning eller av att pensionsutfästelserna är otillräckligt tryggade, får, i annat fall än som avses i punkt 20 f tredje stycket, medges med ett belopp som svarar mot kostnaden för avtalad pension, dock i fråga om

1. ålderspension, som skall betalas för tid före 65 års ålder, högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för ålderspension under den avtalade tiden med

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1998:328.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1998:1666.

- 80 procent av lönen till den del denna inte överstiger 7,5 basbelopp,
- 70 procent av lönen till den del denna överstiger 7,5 men inte 20 basbelopp, och

- 40 procent av lönen till den del denna överstiger 20 men inte 30 basbelopp,

2. ålderspension, som skall betalas från tidigast 65 års ålder, högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för livsvarig ålderspension från den avtalade pensionstidpunkten med

- 20 procent av lönen till den del denna inte överstiger 7,5 basbelopp,
- 70 procent av lönen till den del denna överstiger 7,5 men inte 20 basbelopp, och

- 40 procent av lönen till den del denna överstiger 20 men inte 30 basbelopp.

Ger pensionsavtalet rätt till ålderspension enligt första stycket 2 utöver 20 procent av den lön som inte överstiger 7,5 basbelopp, får avdrag göras högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för att uppnå avtalad pensionsnivå, om den överskjutande pensionen är avsedd att ersätta tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

I fråga om försäkring, som avses i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder och andra avgiftsbaserade utfästelser, får avdrag enligt första stycket avseende ålderspension göras högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för att genom annan pensionsförsäkring än sådan som avses i nämnda lag uppnå i första stycket 1 och 2 angivna förmånsnivåer.

I fråga om försäkring, som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) och andra avgiftsbaserade utfästelser, får avdrag enligt första stycket avseende ålderspension göras högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för att genom annan pensionsförsäkring än sådan som avses i nämnda lag uppnå i första stycket 1 och 2 angivna förmånsnivåer.

Avdragsrätt enligt första stycket 1 och 2 förutsätter full intjänandetid. Med full intjänandetid avses full intjänandetid enligt pensionsavtalet, dock lägst 30 år, förutsatt att avtalet för full pension kräver fortsatt intjänande under anställningen fram till den avtalade pensionstidpunkten. Om pensionsavtalet anger annan intjänandetid för full pension eller om pensionsavtalet saknar bestämmelse om intjänandetid, avses med full intjänandetid en tid av sammanlagt lägst 30 år fram till den avtalade pensionstidpunkten. Vid beräkning av intjänandetiden skall såväl arbetstagarens sammanlagda anställningstid hos arbetsgivaren som anställningstid hos annan arbetsgivare medräknas. Om pensionsrätten inte är fullt intjänad minskas avdragsrätten i den utsträckning som motsvarar bristen i intjänande.

När avdraget för kostnad för avtalad ålderspension beräknas, skall värdet av sådan ålderspension för arbetstagaren räknas av som har tryggats av arbetsgivare under beskattningsåret eller tidigare i de tryggandeformer som anges i punkt 20 b första stycket. Värdet av ålderspension för tid före 65 års ålder skall räknas av från avdrag enligt första stycket 1. Värdet av ålderspension från tidigast 65 års ålder skall räknas av från avdrag enligt första stycket 2.

Kostnad för premie för sådan pensionsförsäkring som avses i punkt 1 andra stycket sista meningen av anvisningarna till 31 § dras av enligt första stycket, dock högst med belopp som motsvarar de i 1 och 2 angivna förmånsnivåerna beräknade med hänsyn till den anställdes senaste lön.

Med lön och basbelopp avses i denna anvisningspunkt detsamma som i punkt 20 c andra stycket.

20 e.<sup>3</sup> Avdrag för kostnader för att trygga pensionsutfästelser enligt punkt 20 b genom avsättning till pensionsstiftelse eller i balansräkning får inte göras med högre belopp för varje pensionsberättigad än vad som svarar mot pensionsreserven avseende med avdragsrätt tryggad pensionsutfästelse. Pensionsreserven skall beräknas enligt de grunder som anges i pensionsavtalet. Beräkningen skall dock inte ske med lägre ränteantagande än som följer av *de försäkringstekniska grunder som avses i 3 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.*

20 e. Avdrag för kostnader för att trygga pensionsutfästelser enligt punkt 20 b genom avsättning till pensionsstiftelse eller i balansräkning får inte göras med högre belopp för varje pensionsberättigad än vad som svarar mot pensionsreserven avseende med avdragsrätt tryggad pensionsutfästelse. Pensionsreserven skall beräknas enligt de grunder som anges i pensionsavtalet. Beräkningen skall dock inte ske med lägre ränteantagande än som följer av 3 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

För tryggnad genom avsättning till pensionsstiftelse får avdrag göras för vad som sätts av, dock högst med belopp som krävs för att stiftelsens förmögenhet skall motsvara pensionsreserven för utfästelser som avses i första stycket. Stiftelsens förmögenhet skall tas upp till ett belopp som motsvarar 80 procent av kapitalunderlaget vid ingången eller utgången av beskattningsåret enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

För tryggnad genom avsättning i balansräkning får avdrag göras högst med belopp som motsvarar ökningen av pensionsreserven för sådana utfästelser som avses i första stycket från det föregående beskattningsårets utgång till beskattningsårets utgång.

Om arbetsgivaren har tryggnat pensionsutfästelse enligt punkt 20 b genom pensionsförsäkring får avdrag inte göras med högre belopp än vad som motsvarar premien.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

---

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1998:328.

Härigenom föreskrivs att 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

2 §

6 mom.<sup>1</sup> Med *livförsäkringsföretag* avses

1. livförsäkringsbolag enligt 1 kap. 4 § försäkringsrörelselagen (1982:713), samt

2. utländska försäkringsföretag som driver livförsäkringsrörelse här i landet med stöd av lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Med *skadeförsäkringsföretag* förstås annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag. Utländskt försäkringsföretag, som drivit försäkringsrörelse i Sverige, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som företaget drivit här från fast driftställe.

Livförsäkringsföretag frikallas från skattskyldighet enligt denna lag för dels den del av nettointäkten som är hänförlig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning, dels influtna premier. Undantaget från skattskyldighet gäller dock inte den del av nettointäkten eller premierna som är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen. Avdrag får inte göras för kostnader som är hänförliga till intäkter som är fria från skatt enligt detta moment.

Att särskilda bestämmelser gäller vid beskattning av livförsäkringsföretag följer av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av *inländskt skadeförsäkringsföretag*, anses överskottet av försäkringsrörelsen. Detsamma gäller för livförsäkringsföretag till den del nettointäkten är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen.

Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som avses i föregående stycke, får från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 23 § kommunalskattelagen, för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka faller inom ramen för den av företaget bedrivna rörelsen, för ökning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, för ökning av säkerhetsreserv samt för utbetald återbäring och verkställd premieåterbetalning.

Med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning förstås sådana avsättningar enligt 7 kap.

Med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning förstås sådana avsättningar enligt 7 kap.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1998:299.

1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (*premierreserv, avsättning för oreglerade skador, tilldelad återbäring och utjämningsavsättning för kreditförsäkring*) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (*ej intjänade premier och kvardröjande risker, livförsäkringsavsättning, oreglerade skador, garanterad och villkorad återbäring, utjämningsavsättning för kreditförsäkring och fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagaren bär placeringsrisken*) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med säkerhetsreserv förstås den reserv skadeförsäkringsföretag får redovisa enligt en av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Finansinspektionen fastställd normalplan.

Minskning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, av säkerhetsreserv, av regleringsfond för trafikförsäkring och minskning av utjämningsfond skall anses som intäkt.

Utöver vad ovan stadgas får avdrag inte ske för avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning till försäkringstagare.

Bestämmelserna i detta moment om inländskt livförsäkringsföretag har motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländskt livförsäkringsföretag drivit här i riket.

Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländskt skadeförsäkringsföretag, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande två procent av företagets premieinkomst av här bedriven försäkringsrörelse. Med premieinkomst förstås bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Blir det på grund av bestämmelserna i detta moment nödvändigt att dela upp intäkt eller avdrag mellan olika delar av ett försäkringsföretags verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget göras på skäligt sätt.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2001 års taxering. Äldre bestämmelser gäller för försäkringar som meddelas av försäkringsbolag som tillämpar punkten 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel skall ha följande lydelse.

### 3 §<sup>1</sup>

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt andra–åttonde styckena, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 1–4 utgörs kapitalunderlaget av värdet av den skattskyldiges tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. För skattskyldig som avses i 2 § första stycket 2 medräknas dock endast sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna försäkringsrörelsen.

Vid beräkning av kapitalunderlag enligt andra stycket skall bortses från den del av tillgångar och skulder som

1. inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning,
2. är hänförliga till avgångsbidragsförsäkringar meddelade enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer,
3. är hänförliga till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar, eller
4. avser sjuk- och olycksfallsförsäkringar hänförliga till försäkringsklass enligt 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 5 utgörs av avsättningsbeloppet vid ingången av beskattningsåret avseende sådana pensionsutfästelser för vilkas tryggande avdragsrätt föreligger vid inkomsttaxeringen.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 6 utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Avdrag får ske för obetald skatt enligt denna lag som är hänförlig till kontot.

Kapitalunderlaget för skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 7 utgörs av värdet vid beskattningsårets ingång av sådana försäkringar som anges där. Detta värde beräknas enligt sjunde och åttonde styckena.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska *grunder beräknade* återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

Som värde av försäkringen tas upp dess på försäkringstekniska *beräkningsgrunder framräknade* återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

I fråga om försäkringsavtal som ingåtts före den 1 januari 1997 skall endast den del av försäkringens värde tas upp som överstiger värdet vid

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1998:332.

denna tidpunkt. Till det värde som undantas från skatteunderlaget får tillägg göras för årlig värdestegring beräknad enligt första stycket. Denna begränsning gäller dock inte om försäkringen övergått till ny innehavare efter utgången av år 1996 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva, bodelning eller, såvitt gäller försäkring som har samband med tjänst, överlåtelse mellan arbetsgivare på grund av anställds byte av tjänst.

*Vid tillämpning av tredje stycket  
1 skall tillgångar som svarar mot  
konsolideringsfond enligt 12 kap.  
9 § försäkringsrörelselagen anses  
förvaltade för försäkringstagarnas  
räkning till den del fonden enligt  
bolagsordningen får användas för  
återbäring till försäkringstagarna  
eller andra ersättningsberättigade  
på grund av försäkringar.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § (1994:200) mervärdesskattelagen skall ha följande lydelse.

**3 kap.**  
10 §<sup>1</sup>

Från skatteplikt undantas omsättning av försäkringstjänster.

Med *försäkringstjänster* förstås

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder eller enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713) eller enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

2. tjänster som tillhandahålls av försäkringsmäklare eller andra förmedlare av försäkringar och som avser försäkringar.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1998:300.

Härigenom föreskrivs att punkten D i 23 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha följande lydelse.

**23 §<sup>1</sup>**

D. För evärdlig tid utgående ränta, avkomst eller annan förmån uppskattas till tjugu gånger det belopp, vartill den senast för helt år uppgått.

Nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, som utgår under viss tid eller någons livstid, uppskattas till sitt kapitalvärde. Är rättigheten bestämd till visst belopp eller eljest till viss storlek, beräknas kapitalvärdet efter det belopp rättigheten för helt år motsvarar enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III. Om livränta på grund av försäkring skall utgå så länge någon är i livet, dock längst under viss tid, eller skall börja utgå framdeles, beräknas värdet *efter* försäkringstekniska *grunder* med iakttagande av föreskrifterna i denna paragraf. Där rättighet, som belastar viss egendom, ej är på nyss angivet sätt bestämd, anses årliga värdet utgöra fem procent av det penningvärde, vartill egendomen uppskattats, dock att, där rättighet avser endast del av egendom eller dess årliga värde eljest icke kan bestämmas enligt nyss angivna grund, detta uppskattas efter vad som prövas skäligt.

Nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, som utgår under viss tid eller någons livstid, uppskattas till sitt kapitalvärde. Är rättigheten bestämd till visst belopp eller eljest till viss storlek, beräknas kapitalvärdet efter det belopp rättigheten för helt år motsvarar enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III. Om livränta på grund av försäkring skall utgå så länge någon är i livet, dock längst under viss tid, eller skall börja utgå framdeles, beräknas värdet *enligt* försäkringstekniska *beräkningsgrunder* med iakttagande av föreskrifterna i denna paragraf. Där rättighet, som belastar viss egendom, ej är på nyss angivet sätt bestämd, anses årliga värdet utgöra fem procent av det penningvärde, vartill egendomen uppskattats, dock att, där rättighet avser endast del av egendom eller dess årliga värde eljest icke kan bestämmas enligt nyss angivna grund, detta uppskattas efter vad som prövas skäligt.

Kapitalvärdet av rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändock är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten för helt år motsvarar.

Är rättighet beroende av flera personers liv sålunda, att rättigheten upphör vid den först avlidnes frånfälle, bestämmas rättighetens kapital

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 1986:1198.

värde efter den äldstes levnadsålder. Fortfar däremot rättigheten oförändrad till den sist avlidnes frånfälle, beräknas värdet efter den yngstes ålder. Prop. 1998/99:142

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om förmögenhetsskatt

Prop. 1998/99:142

Häri genom föreskrivs att 15 § lagen (1997:323) om förmögenhetsskatt skall ha följande lydelse.

**15 §**

Livförsäkring tas upp till sitt på försäkringstekniska *grunder beräknade* återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

Livförsäkring tas upp till sitt på försäkringstekniska *beräkningsgrunder framräknade* återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

I detta ärende behandlas den s.k. femprocentsregeln för försäkringsföretag och banker.

Regeln innebär att finansiella företag inte utan tillstånd kan äga en större andel i ett aktieföretag än som svarar mot fem procent av rösterna i det bolaget. Regeln har behandlats i flera utrednings- och promemoriaförslag. På försäkringsområdet behandlades den senast i Försäkringsutredningens slutbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 3 (SOU 1995:87) och år 1998 i departementspromemorian Reformerade försäkringsrörelser (Ds 1998:45).

Genom beslut den 1 juni 1995 tillkallade regeringen en kommitté med uppdrag att utreda behovet av ändringar i det regelverk som styr framför allt bankers och andra kreditinstituts verksamhet. Kommittén har antagit namnet Banklagskommittén. I januari 1999 lade kommittén fram delbetänkandet Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag (SOU 1998:160). I betänkandet finns förslag som innebär att femprocentsregeln för banker tas bort.

Försäkringsutredningens slutbetänkande och promemorian har remissbehandlats. Även Banklagskommitténs betänkande har remitterats i här aktuell del. I *bilagorna 1–3* finns förteckningar över de remissinstanser som har yttrat sig. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi1991/4130, Fi1995/5071 och Fi1999/377).

Femprocentsfrågan har också tagits upp i regeringens proposition om ändrade försäkringsrörelser, som nyligen har behandlats i riksdagen (prop. 1998/99:87, bet. 1998/99:FiU28 och rskr. 1998/99:227). Med anledning av att dom inte hade meddelats av EG-domstolen i ett pågående mål om femprocentsregelns förenlighet med gemenskapsrätten och att Banklagskommittén först nyligen redovisat sitt ställningstagande till ägarbegränsningen på banksidan valde regeringen att inte föreslå några förändringar av femprocentsregeln i propositionen. Den 20 april i år meddelade EG-domstolen dom i målet.

I detta ärende föreslås också en mindre justering i övergångsbestämmelserna till de i vår beslutade ändringarna i försäkringsrörelselagstiftningen. Dessutom föreslås vissa följdändringar av teknisk karaktär i skattelagstiftningen med anledning av de nya rörelsereglerna. Vid beredningen har Riksskatteverket och Sveriges Försäkringsförbund beretts tillfälle att lämna synpunkter på dessa tillägg.

#### *Lagrådet*

Regeringen beslutade den 3 juni 1999 att inhämta Lagrådets yttrande över förslagen till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar samt
4. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617).

Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Yttrandet finns intaget i Prop. 1998/99:142 *bilaga 4*.

Ändringarna i punkten 4 av övergångsbestämmelserna till de nya försäkringsrörelsereglerna och följdändringarna på skatteområdet har inte granskats av Lagrådet. Ändringarna är av enklare beskaffenhet och Lagrådets hörande i dessa delar har därför inte ansetts nödvändigt.

*Femprocentsregeln på försäkringsområdet*

På försäkringsområdet infördes femprocentsregeln år 1948 i samband med att en lag om försäkringsrörelse antogs. Det motiv som då anfördes för regeln var att försäkringsbolagen inte skulle skaffa sig ett alltför stort inflytande i företag utanför försäkringssektorn. Femprocentsregeln och förbudet mot drivande av annan rörelse än försäkringsrörelse i försäkringsbolag har därefter behandlats av ett flertal utredningar.

Försäkringsutredningen fann i sitt första delbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 1 (SOU 1991:89) att femprocentsregeln stred mot EG:s bestämmelser, i varje fall i fråga om försäkringsbolagens fria medel, dvs. medel utöver dem som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Ett avskaffande av regeln skulle, enligt utredningen, emellertid medföra att försäkringsbolagen fick så stor frihet att förfoga över återbäringsmedlen att det inte ens övergångsvis var acceptabelt. Utredningen föreslog därför, som en provisorisk lösning, att större delen av återbäringsfonden skulle redovisas som en försäkringsteknisk skuld, med en motsvarande minskning av det "fria" placeringsutrymmet som följde.

Med oförändrade placeringsregler skulle minskningen av det fria placeringsutrymmet tvinga försäkringsbolagen att avveckla stora innehav av främst aktier. För att undvika sådana konsekvenser lade utredningen fram förslag till nya placeringsregler som grundades på EG-kommissionens förslag till tredje generationens försäkringsdirektiv.

Försäkringsutredningen ansåg vidare att det inte var motiverat att behålla femprocentsregeln för medel som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. Enligt utredningen kunde således femprocentsregeln upphävas i sin helhet och ersättas av rena riskspridningsregler grundade på kommissionens direktivförslag. Utredningen konstaterade att även särregeln i 7 kap. 17 a § försäkringsrörelselagen (1982:713), FRL, för förvärv av finansiella företag kunde avskaffas (branschglidningsregeln).

Försäkringsutredningen fann det inte heller lämpligt att ersätta femprocentsregeln med en begränsningsregel som är inriktad på att försäkringsbolagen inte får ha ett bestämmande inflytande i enskilda företag.

Som nämnts byggde utredningens förslag på EG-kommissionens förslag till direktiv. De slutligt antagna direktivens placeringsbestämmelser avvek dock från förslaget. Av den anledningen uppdrog regeringen åt en särskild utredare att föreslå nya placeringsbestämmelser för försäkringsbolag. Uppdraget redovisades i promemorian Placeringsregler för försäkringsbolag (Ds 1993:57).

Försäkringsutredningens förslag behandlades i prop. 1992/93:257 Ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet. Promemorian om placeringsregler för försäkringsbolagen var då ännu inte färdigställd. Något förslag om EG-harmoniserade placeringsregler lades därför inte fram i propositionen. Det konstaterades att förslaget om utvidgning av de försäkringstekniska skulderna och ett slopande av femprocentsregeln också borde övervägas senare.

Vid genomförandet av tredje generationens försäkringsdirektiv konstaterade regeringen att ägarfrågan mer var en fråga om vilken verksamhet ett bolag skall få bedriva än en fråga om riskspridning. Regeringen ansåg samtidigt att femprocentsregeln inte borde tas bort utan att samtidigt ersättas med regler som närmare preciserar vilken verksamhet ett försäkringsbolag får bedriva i det nu aktuella hänseendet. Dessutom tillades att ett genomförande av Försäkringsutredningens slutbetänkande kunde komma att medföra en väsentlig utvidgning av de försäkringstekniska skulderna. Därmed skulle riskspridningsreglerna träffa en större mängd tillgångar än förut. Om femprocentsregeln avskaffades dessförinnan skulle det kunna medföra omställningsproblem och även begränsa lagstiftarens möjlighet att genomföra önskvärda reformeringar av reglerna om försäkringstekniska skulder. Regeringen var således inte beredd att då föreslå ett slopande av femprocentsregeln. Det konstaterades vidare att även särregeln avseende förvärv i andra finansiella företag var nödvändig att behålla (prop. 1994/95:184 s. 205).

I sitt slutbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 3 gjorde försäkringsutredningen bedömningen att femprocentsregeln och branschglidningsregeln kunde tas bort utan att någon annan ägarbegränsning infördes. Utredningen ansåg att gällande och föreslagna placerings- och värderingsregler gav tillfredsställande möjligheter att ingripa mot investeringar i strid mot försäkringstagarnas intressen (SOU 1995:87).

I en promemoria om reformerade försäkringsrörelseregler upprättad inom Finansdepartementet utvecklades Försäkringsutredningens förslag ytterligare (Ds 1998:45; försäkringsrörelsepromemorian). I promemorian föreslogs att femprocentsregeln skulle ändras. I stället för den befintliga begränsningen för försäkringsbolag att inneha större andel av ett aktiebolag än fem procent av rösterna föreslogs att begränsningarna skulle gälla aktier eller andelar i en juridisk person som försäkringsbolaget utövade ett betydande inflytande över och som utgjorde ett led i en varaktig förbindelse mellan bolaget och den juridiska personen (s.k. intresseföretags- eller organisationsaktiespär). Samtidigt föreslogs en bestämmelse om att Finansinspektionens medgivande till undantag från begränsningen skulle förutsätta att innehavet hade en naturlig anknytning till försäkringsrörelsen.

Femprocentsregeln har slutligen behandlats i prop. 1998/99:87 Ändrade försäkringsrörelseregler. Propositionen, som lämnades till riksdagen i mars i år, innehåller inte något förslag till ändring av femprocentsregeln. Däremot uttalas att regeln inte har en lämplig utformning samt att en kommande ändring bör utformas mot bakgrund av bl.a. EG-rätten och ett ställningstagande till motsvarande reglering för banker. Vidare sägs att en ändring kan ge förbättrade möjligheter till riskkapital för små tillväxtföretag samtidigt som försäkringsbolagen får bättre placeringsmöjligheter och möjligheter att konkurrera med utländska försäkringsföretag där motsvarande snäva begränsningar är ovanliga. I propositionen föreslås endast en teknisk justering i branschglidningsreglerna.

EG-domstolen har i dom den 20 april 1999 (mål C-241/97) prövat femprocentsregelns förenlighet med EG-rätten. I domen konstateras att aktuella direktivbestämmelser på försäkringsområdet utgör ett hinder för

tillämpningen av en nationell rättsregel motsvarande den svenska femprocentsregeln. Vidare konstateras att direktivbestämmelserna har s.k. direkt effekt, dvs. att de kan åberopas direkt av enskilda vid nationella domstolar eller myndigheter. En nationell rättsregel som strider mot direktivbestämmelserna får inte tillämpas.

### *Bankers innehav av aktier och andelar*

Av bankrörelselagen (1987:617) framgår i vilken omfattning banker får inneha aktier och andelar i andra företag. Där föreskrivs att en bank får förvärva aktier eller andelar i ett företag, vilket uteslutande har till syfte att förvalta fast egendom eller tomträtt som är avsedd för att erhålla lokaler för verksamheten eller tillgodose därmed sammanhängande behov (2 kap. 4 §). En bank får också förvärva aktier för att skydda en fordran (2 kap. 8 §).

Dessutom tillåts s.k. *organisationsförvärv*, dvs. förvärv av aktier eller andelar som ett led i organisationen av bankens verksamhet. Således får en bank efter tillstånd av Finansinspektionen, eller i förekommande fall regeringen, förvärva aktier eller andelar i ett svenskt eller utländskt bankföretag eller i ett svenskt eller utländskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna (2 kap. 6 §). En bank får vidare förvärva organisationsaktier i försäkringsföretag (2 kap. 6 a §).

Utöver förvärv av aktier för de ändamål som nu nämnts får en bank förvärva s.k. *placeringsaktier*. Det kan vara fråga om placeringar i såväl börsnoterade som onoterade aktier. Innehavens storlek begränsas emellertid såväl i förhållande till bankens kapitalstyrka som till röststyrkan i målbolaget.

Enligt 2 kap. 15 a § får en banks innehav av placeringsaktier (och krediter med efterställningsklausul eller med förbehåll om vinstandel) motsvara högst 1,5 procent av kapitalbasen i ett enskilt företag och högst 30 procent av kapitalbasen totalt. Om banken ingår i en koncern, gäller dessa begränsningar för varje företag i koncernen utom försäkringsföretag och sådana dotterföretag till försäkringsföretag som inte driver någon form av finansiell verksamhet. Därutöver gäller att en banks innehav av placeringsaktier inte utan Finansinspektionens medgivande får motsvara mer än fem procent av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Detta är den s.k. femprocentsregeln för banker. Om en bank ingår i en koncern, gäller denna begränsning koncernens sammanlagda innehav. Vid beräkningen av koncernens innehav skall det dock, intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i bolaget, bortses från aktier som innehas av försäkringsföretag i koncernen eller av dotterföretag till försäkringsföretagen.

Möjligheten för en bank att förvärva s.k. placeringsaktier tillkom år 1991. Dessförinnan hade banker endast fått förvärva aktier i organisationssyfte. I förarbetena till ändringarna refererades till den grundläggande princip som varit vägledande för banklagstiftningen, nämligen att kreditgivning och ägande skall hållas isär. Principen att banker skall ägna sig åt kreditgivning och vara oberoende i denna roll ansågs alltså gälla, även om således en mindre öppning för aktieplaceringar genomfördes (prop. 1990/91:154 s. 56 ff).

**Regeringens förslag:** Nuvarande begränsningar för försäkringsbolag och understödsföreningar att – utan Finansinspektionens medgivande – inneha en större andel av ett allmänt aktiebolag än fem procent av rösterna slopas. Som en följdändring avskaffas även de s.k. branschglidningsreglerna med begränsningar för försäkringsbolags innehav i andra finansiella företag.

**Försäkringsutredningens förslag** överensstämmer med regeringens.

**Försäkringsrörelsepromemorians förslag:** I promemorian anges att femprocentsregeln inte har en lämplig utformning. Det föreslås att innehav av organisationsaktier i andra än finansiella företag skall kräva särskilt tillstånd.

**Remissinstanserna:** Det övervägande antalet remissinstanser har tillstyrkt Försäkringsutredningens förslag eller lämnat det utan erinran. *Bankföreningen* har anfört att ändringen förutsätter motsvarande ändringar för banker. *Finansinspektionen* har anfört att förslaget öppnar för att en främmande rörelse drivs i dotterbolag och att någon annan begränsning i så fall bör övervägas.

Inställningen till försäkringsrörelsepromemorians förslag har varit blandad. *Advokatsamfundet* har tillstyrkt promemorians förslag. *Riksbanken* och *Försäkringsförbundet* har ansett att alla kvantitativa restriktioner för innehav i icke-finansiella och finansiella företag bör tas bort. *Försäkringsmannaförbundet* och *Företagarnas riksorganisation* har ifrågasatt intresseföretagsspärren med hänvisning till andra länders regler. *Hovrätten för Västra Sverige* och *Banklagskommittén* har ifrågasatt begränsningens förenlighet med EG-rätten. Enligt kommittén borde rimligen en begränsning kopplad till annat än röstvärdet vara effektivare men skulle sannolikt strida mot direktivet. *Finansinspektionen* har befarat att det kan uppstå tillämpningssvårigheter, eftersom det i vissa fall kan vara svårt att kontrollera om det rör sig om kapitalplacerings- eller organisationsaktier.

**Skälen för regeringens förslag:** EG-domstolen har prövat frågan om femprocentsregelns begränsningar för försäkringsföretags aktieinnehav i ett enskilt bolag är förenliga med gemenskapsrätten. I domen konstateras att femprocentsregeln strider mot EG:s försäkringsdirektiv såvitt gäller försäkringsföretagens investeringar av s.k. fria medel. Dessutom konstateras att de tillämpliga direktivbestämmelserna – som säger att medlemsstaterna inte får fastställa några regler för försäkringsföretagens val av tillgångar som motsvarar de fria medlen – har direkt effekt. Detta innebär att bestämmelserna redan i dag kan åberopas direkt inför nationella domstolar och myndigheter och att femprocentsregeln därmed i praktiken har mist sin betydelse på försäkringsområdet.

Regeringen har redan tidigare förklarat att femprocentsregeln har fått en olämplig utformning (prop. 1998/99:87 s. 257 f.). Det har dock ansetts att en ändring bör göras först efter domstolens avgörande.

Det kan nu konstateras att femprocentsbegränsningen inte kan kvarstå i fråga om försäkringsföretagens fria medel. Dessa medel omfattas inte heller i övrigt av särskilda placeringsregler till skillnad från de tillgångar som utnyttjas för att täcka åtagandena mot försäkringstagarna, s.k. skuldtäckningstillgångar.

I svenska livförsäkringsbolag ger nuvarande regler och teknik för hantering av överskott påtagligt stora fria medel. Placeringsreglerna gäller således i dag inte för tillgångar som bl.a. svarar mot livförsäkringsbolagens återbäringsfond trots att fondmedlen är avsedda för försäkringstagarna.

Med de ändrade försäkringsrörelse regler som föreslagits gälla fr.o.m. år 2000 kommer utrymmet för fria medel att minska. I livförsäkringsbolag som får rätt att lämna utdelning till aktieägarna kommer dessa medel att begränsas avsevärt. För befintliga livförsäkringsbolag gäller begränsningen om de omvandlas från icke utdelande bolag till utdelande bolag.

För de tillgångar som utnyttjas för skuldtäckning gäller ett allmänt krav på riskspridning och matchning. Det innebär bl.a. att sådana placeringsstillgångar skall väljas vars avkastning är anpassad till utbetalningarna från försäkringarna. Stor vikt läggs vid en spridning av placeringsrisken på olika tillgångar. Det är också viktigt att tillgångarna har tillräcklig likviditet. Dessutom finns en rad detaljerade placeringsregler som anger t.ex. gränser för den del av skuldtäckningsbeloppet som får motsvaras av en enskild investering (enhandsbegränsningar). Andelen aktier som placeras i samma bolag får inte överstiga fem procent av skuldtäckningsbeloppet. Det finns också ett bemyndigande för Finansinspektionen att inom ramen för de restriktioner som lagts fast i lag meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning. Därmed ges inspektionen rätt att utforma mer förfinade placeringsregler och att fastställa lägre procentgränser än de som angetts i lag. Dessa regler är tillräckliga som bestämmelser för riskspridningen. En femprocentsregel som enbart täcker skuldtäckningsmedel torde över huvud taget få en mycket begränsad effekt. Det framstår därför inte som meningsfullt att behålla nuvarande femprocentsbegränsning enbart för skuldtäckningstillgångar. Femprocentsregeln bör således slopas även i fråga om andra tillgångar än fria medel.

I de nyligen redovisade förslagen till en försäkringsrörelsereform finns en allmän rörelseregel för försäkringsbolagen som tar sikte på finansiell stabilitet (1 kap. 1 a § FRL). I regeln slås fast att försäkringsrörelse skall bedrivas med en tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna tryggas (stabilitetsprincipen). Denna regel gäller även för investeringar av fria medel.

Finansinspektionen har redan i dag möjlighet att ingripa i ett enskilt tillsynsämne och kräva solvens utöver den lagreglerade miniminivån om förhållandena i det enskilda bolaget motiverar detta. Den föreslagna stabilitetsregeln ger ett bättre stöd för sådana beslut.

För att ett försäkringsbolag skall kunna fullgöra sina åtaganden mot försäkringstagarna måste bolaget ha en tillräcklig soliditet i meningen långfristig betalningsförmåga som ofta mäts i förhållandet mellan eget

och främmande kapital. Bolaget måste även ha en tillräcklig likviditet. Även lämnade garantier och andra ställda säkerheter och åtaganden gentemot koncern- och intresseföretag måste beaktas i en sådan bedömning av den finansiella stabiliteten.

I EG-domstolens dom understryks att en annan verksamhet än försäkringsverksamhet i ett dotterbolag till försäkringsföretaget i sig inte medför att gränsen för försäkringsrörelse överskrids. Gränsen för förbjuden försäkringsfrämmande verksamhet i ett försäkringsföretag är inte tydlig. Bedömningen kan bl.a. variera över tiden och gränsdragningen får avgöras i det enskilda fallet vid koncessionsprövningen och i tillsynsverksamheten. Regeringen kan i sammanhanget erinra om den möjlighet Finansinspektionen har att för tillsynen kräva rapporter från försäkringsföretagen om t.ex. större aktieinnehav i ett enskilt bolag.

Ett slopande av femprocentsregeln föranleder även ett avskaffande av den s.k. branschglidningsregeln som reglerar innehav i andra finansiella företag. Detta innebär inte någon inskränkning i nuvarande rätt för försäkringsbolag att äga banker o.d.

De bestämmelser som innehåller femprocentsregeln och branschglidningsregeln, dvs. 7 kap. 17 och 17 a §§ FRL samt 25 § lagen (1972:272) om understödsföreningar, bör följaktligen upphävas. Dessutom bör följdändringar ske i 7 kap. 10 a § samt 19 kap. 10 och 13 §§ FRL.

Femprocentsregeln för försäkringsföretagen har praktiska konsekvenser i huvudsak för kapitalplaceringar i små företag. Dagens ordning hindrar förvärv av större minoritetsposter i små och medelstora tillväxtföretag och försämrar därigenom kapitalförsörjningen för dessa företag. Regeringens förslag underlättar således riskkapitalförsörjningen.

Förslagen påverkar inte statens budget.

**Regeringens förslag:** Vid tillämpningen av femprocentsregeln för banker på koncerner i vilken en bank ingår skall det helt bortses från aktier som innehas av försäkringsföretag eller av dotterföretag till försäkringsföretagen.

**Regeringens bedömning:** Några andra ändringar när det gäller femprocentsregeln för banker görs inte nu.

**Banklagskommitténs förslag:** Kommitténs förslag innebär att utrymmet för banker att inneha aktier utsträcks till den övre gräns som gäller enligt EG:s regler på bankområdet. Förslaget innebär samtidigt att femprocentsregeln – dvs. den regel som föreskriver att en banks innehav av s.k. placeringsaktier inte får motsvara mer än fem procent av röstetalet för samtliga aktier i ett enskilt bolag – tas bort.

**Remissinstanserna:** En övervägande majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har inte kunna skönja några tungt vägande invändningar mot förslaget men har menat att en slutlig utvärdering av förslaget förutsätter ett ingående studium av kommitténs förslag i övriga delar. *Finansinspektionen* har avstyrkt att förslaget genomförs innan Banklagskommitténs betänkande i övriga delar har slutbehandlats. *Kooperativa förbundet* har varit tveksam till lämpligheten av att tillåta att banker engagerar sig ytterligare i icke-finansiell verksamhet eftersom det kan skapa problem med opartiskheten vid kreditbedömningen av konkurrerande verksamhet.

**Skälen för regeringens förslag och bedömning:** Som har nämnts i bakgrundsavsnittet begränsas bankernas innehav av aktier i förhållande till såväl bankens kapitalbas som till röststyrkan i målbolaget. Utöver vad som följer av femprocentsregeln begränsas alltså en banks innehav av aktier och vissa krediter i förhållande till dess kapitalbas till 1,5 procent i ett enskilt företag och 30 procent totalt. Dessa regler är strängare än de som följer av artikel 12 i rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (det s.k. andra banksamordningsdirektivet). Det är emellertid tillåtet för medlemsstaterna att införa strängare regler än de som föreskrivs i direktivet.

I ett avseende påverkar femprocentsregeln för banker även försäkringsföretagens innehav av aktier i andra företag. Om en bank ingår i en koncern, får nämligen enligt bestämmelsen i 2 kap. 15 a § bankrörelselagen inte heller koncernens samlade innehav överstiga fem procent av rösterna i ett enskilt företag. Vid beräkningen av koncernens innehav skall det dock, intill ett innehav motsvarande fem procent av röstetalet i bolaget, bortses från aktier som innehas av försäkringsföretag i koncernen eller av dotterföretag till försäkringsföretagen. Det betyder att om en bank och ett försäkringsföretag ingår i samma koncern får koncernens sammanlagda innehav inte överstiga 10 procent av rösterna i ett enskilt företag. Regeln

skall ses mot bakgrund av den femprocentsregel som sedan länge gällt för försäkringsföretagen.

Den angivna regeln innehåller alltså indirekt en begränsning av försäkringsföretagens ägande av aktier. I avvaktan på ett ställningstagande till Banklagskommitténs förslag bör regeln justeras för att anpassas till den slopade femprocentsregleringen på försäkringsområdet. Regeln bör utformas så att det bortses helt från aktier som innehas av försäkringsföretag och deras dotterföretag.

När femprocentsregeln upphävs för såväl de enskilda försäkringsföretagen som för de försäkringsföretag som ingår i en bankkoncern uppkommer naturligtvis frågan om inte även femprocentsregeln för banker har spelat ut sin roll. Det måste emellertid i det sammanhanget beaktas att de risker som är förknippade med bankverksamhet skiljer sig från dem som följer med försäkringsverksamhet, varför andra överväganden kan behöva göras. För bankerna tillkommer dessutom att femprocentsregeln endast utgör en del av en riskbegränsningsregel som också behandlar innehavens storlek i förhållande till bankens kapitalstyrka.

Banklagskommittén har nu föreslagit att bankernas möjlighet att in neha aktier i andra företag utvidgas till samma nivåer som de som följer av andra banksamordningsdirektivet. Detta innebär att en bank inte får ha ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i ett enskilt företag som motsvarar mer än 15 procent av bankens kapitalbas och att en banks sammanlagda kvalificerade innehav inte får uppgå till mer än 60 procent av kapitalbasen. Innehav som inte är kvalificerade omfattas emellertid inte av dessa regler. Ett innehav är kvalificerat om det representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller rösterna eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget. Kommitténs förslag innebär samtidigt att femprocentsregeln – dvs. den regel som föreskriver att en banks innehav av s.k. placeringsaktier inte får motsvara mer än fem procent av röstetalet för samtliga aktier i ett enskilt bolag – tas bort.

Aktieinnehaven betraktas härvid av Banklagskommittén ur perspektivet vad som kan vara till men för stabiliteten i banksystemet. Kommittén konstaterar bl.a. att gällande regler om kapitaltäckning och stora exponeringar tillsammans med ett svenskt införlivande av reglerna i artikel 12 i det andra banksamordningsdirektivet är tillräckligt för att tillgodose såväl soliditets- som genomlysningsspekterna vad gäller bankens innehav av aktier och andelar. Denna bedömning vilar i sin tur på förutsättningen att de av kommittén föreslagna allmänna rörelsereglerna genomförs. Vad avser femprocentsregeln konstaterar kommittén bl.a. att den passar dåligt med den av kommittén föreslagna regleringen och att de skyddsintressen som kommitténs arbete bygger på inte motiverar att den behålls i lagstiftningen.

Som framgått är kommitténs förslag om utvidgade möjligheter för banker att förvärva och inneha aktier sammankopplat med de nya grundläggande rörelseregler som kommittén föreslår i delbetänkandet och som bygger på principerna om soliditet, genomlysbarhet och riskkontroll. Det finns således ett intimt samband mellan dessa förslag. Regeringen bedömer det som otillfredsställande att nu – innan remissvaren på betänkandet i sin helhet finns till hands – bryta ut frågan om bankers innehav

av aktier från sitt sammanhang och behandla den isolerat från kommitténs förslag i övrigt. Det framstår som vanskligt att i det här läget göra en tillförlitlig bedömning av hur ett ställningstagande till kommitténs sammantagna förslag kan komma att påverka femprocentsregelns existens eller eventuella ändrade utformning. Frågan om storleken av bankers innehav av placeringsaktier i enskilda företag bör därför anstå i avvaktan på en behandling av Banklagskommitténs delbetänkande i sin helhet.

För bankkoncerner där försäkringsföretag ingår innebär de tidigare redovisade förslagen att koncernens samlade aktieinnehav i enskilda icke-finansiella företag kan överstiga motsvarande innehav i bankkoncerner utan försäkringsföretag. Visserligen finns redan en sådan skillnad i dag men den blir nu större. Det kan mot den bakgrunden verka inkonsekvent att inte också ta ställning till huruvida femprocentsregeln över huvud taget skall tillämpas på en koncern i vilken en bank ingår. Regeringen finner det emellertid lämpligast att överväga även denna fråga i samband med beredningen av Banklagskommitténs betänkande. De ändringar som görs i banklagstiftningen bör därför begränsas till vad som är nödvändigt med hänsyn till EG-domstolens dom.

Regeringen föreslår i denna proposition också vissa ändringar i skattereglerna som en följd av den av riksdagen nyligen beslutade försäkringsrörelse-reformen. Ändringarna som kommenteras i författningskommentaren beaktar bl.a. att fondförsäkringslagen inarbetats i försäkringsrörelselagen. I skattereglerna klargörs också att en konsolideringsfond som enligt bolagsordningen kan användas för återbäring skall beskattas som försäkringstagarnas medel enligt lagen om avkastningsskatt.

Dessutom föreslås en mindre justering i övergångsbestämmelserna till de nyss antagna reformerade försäkringsrörelse- reglerna. Ändringen rör uttaxering hos delägarna i ett ömsesidigt försäkringsbolag.

Registreringen utgör i allmänhet den tidpunkt från vilken en ändring av bolagsordningen kan verkställas (9 kap. 17 § FRL). När det gäller villkor om uttaxering i bolagsordningen finns dock särskilda regler som slår fast att de nya villkoren om uttaxering kan göras gällande först ett år efter registreringen om inte samtliga delägare har biträtt beslutet (9 kap. 18 § FRL). En ändring bör därför göras som innebär att tillämpligheten av äldre uttaxeringsvillkor knyts till tidpunkten då nya villkor i bolagsordningen kan göras gällande och inte till registreringen.

### 8.1 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

#### **7 kap. 10 a §**

Paragrafen behandlar användningen av aktier och andelar i ett dotterbolag för skuldtäckning.

En ändring föreslås i *andra stycket* till följd av upphävandet av 7 kap. 17 a § FRL. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Finansiella holdingbolag faller in under punkten 1 i första stycket i paragrafen.

#### **7 kap. 17 §**

I paragrafen återfinns i dag femprocentsregeln för ägande i andra än finansiella företag. Som angetts i avsnitt 5 i den allmänna motiveringen har regeln redan i praktiken mist sin betydelse till följd av EG-domstolens dom. Några övergångsbestämmelser har därför inte ansetts behövliga när bestämmelsen nu föreslås bli upphävd.

#### **19 kap. 10 §**

Genom paragrafen har Finansinspektionens inspektionsverksamhet utsträckts på så sätt att inspektionen kan inhämta uppgifter direkt hos de i paragrafen närmare angivna organen. Finansinspektionens möjligheter att företa inspektioner har också utsträckts till aktiebolag i vilka försäkringsbolag innehar större aktieposter. I det senare fallet har inspektionen kunnat förena ett medgivande enligt 7 kap. 17 § FRL att inneha aktier i ett aktiebolag med villkor att bolaget skall lämna inspektionen upplysningar samt hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning.

Med anledning av upphävandet av 7 kap. 17 § FRL föreslås att bestämmelsen i *andra stycket 3* ändras. Genom ändringen ges Finansinspektionen fortfarande möjlighet att med aktiebolagets samtycke föreskriva en skyldighet för bolagets styrelse eller verkställande direktör att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning. En sådan skyldighet kan dock inte längre utgöra ett villkor för försäkringsbolagets rätt att inneha aktier i bolaget. I stället måste skyldigheten enbart grundas på aktiebolagets samtycke. Bestämmelsen torde framför allt få betydelse när aktiebolag innehar betydande aktieinnehav i andra bolag.

#### **19 kap. 13 §**

En ändring har gjorts i paragrafens *andra stycke* till följd av förslaget om att 7 kap. 17 a § FRL skall upphävas.

## 8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Prop. 1998/99:142

### 1 kap. 3 §

I paragrafens *femte stycke*, som infördes genom prop. 1998/99:87 och som ännu inte har trätt i kraft, hänvisas till bestämmelserna om upplåning och om gränserna för innehav i vissa företag. Med anledning av att det nu föreslås att bestämmelserna om dessa gränser upphävs har en justering gjorts i paragrafen.

### 7 kap. 17 a §

I paragrafen finns i dag den s.k. branschglidningsregeln. Som angetts i avsnitt 5 i den allmänna motiveringen innebär ett avskaffande av denna regel inte någon inskränkning i nuvarande rätt för försäkringsbolag att äga banker o.d.

### Övergångsbestämmelser

En följdändring har gjorts i punkt 2 i övergångsbestämmelserna. Eftersom 7 kap. 17 a § FRL föreslås bli upphävd faller motiven för punkt 6 i övergångsbestämmelserna, som därför skall utgå. Till följd av detta skall punkterna 7–9 i stället betecknas 6–8.

Punkten 4 av övergångsbestämmelserna har justerats för att beakta att ett delägaransvar i vissa fall kan göras gällande först ett år efter det att ett villkor om uttaxering ändrats (jfr 9 kap. 18 § FRL). Äldre regler i lag eller bolagsordning om uttaxering skall enligt den ändrade föreskriften i sådana fall gälla fram tills dess. Om samtliga delägare samtycker till beslutet kan däremot de nya reglerna i detta fall blir gällande omedelbart från registreringen.

## 8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

### 25 §

Paragrafen innehåller en femprocentsregel för understödsföreningar. Som angetts i den allmänna motiveringen, avsnitt 5, måste även denna femprocentsregel upphävas som en anpassning till gemenskapsrätten.

## 8.4 Förslaget till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

### 2 kap. 15 a §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

Av tredje stycket framgår att vid tillämpning av femprocentsregeln på koncernnivå skall det bortses från samtliga aktier som innehas av försäkringsföretag i koncernen eller av dotterföretag till försäkringsföretagen. Om en bank ingår i vad som enligt lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag utgör en finansiell företagsgrupp, kan emellertid aktier som innehas av ett dotterföretag till ett försäkringsföretag komma att omfattas av femprocentsregeln i den förevarande paragrafen. Detta framgår av en bestämmelse i 6 kap. 4 § i den nämnda lagen. En förutsättning är att dotterföretaget kan anses ingå i samma finansiella företagsgrupp som banken (se 6 kap. 1 och 2 §§ nämnda lag). Försäkringsföretag omfattas inte av bestämmelserna om finansiella företagsgrupper.

## 8.5 Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

### Anvisningarna till 23 § kommunalskattelagen

Ändringen i punkten 20 d är en följd av att bestämmelserna i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder (fondförsäkringslagen) inarbetats i försäkringsrörelselagen. Hänvisningen till fondförsäkringslagen har ersatts av en hänvisning till den försäkringsklass som avser fondförsäkring. Ändringen innebär ingen saklig ändring men bestämmelsen kan fortsättningsvis få betydelse även för traditionella livförsäkringsbolag eftersom förbudet att meddela fondförsäkringar i samma juridiska person som meddelar konventionell livförsäkring tagits bort.

Ändringarna i punkterna 20 b och 20 e är en redaktionell anpassning till den förändrade betydelsen av försäkringstekniska grunder och sloandet av själva termen i de nyligen genomförda ändringarna i försäkringsrörelselagstiftningen. Den redaktionella justeringen i skattereglerna har ingen materiell innebörd för beskattningen.

## 8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

### 2 § 6 mom.

De nya termerna för försäkringstekniska avsättningar i 7 kap. 1 § FRL förs in i *sjunde* stycket. Paragrafens tredje och femte stycke skiljer ut vad som blir föremål för avkastningsskatt och vad som överskottsbeskattas enligt de vanliga inkomstskattereglerna. I fråga om den nya termen ”fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagaren bär placeringsrisken” kan det anmärkas att den gruppliv-, sjuk- och olycksfallsförsäkringsverksamhet som inkomstbeskattas mer sällan torde ske i fondförsäkringsform i dag.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om  
avkastningsskatt på pensionsmedel

Prop. 1998/99:142

**3 §**

Ändringen i *sjunde stycket* är av samma slag som gjorts i punkterna 20 b och 20 e av anvisningarna till 23 § kommunalskattelagen.

Det nya *nionde stycket* beaktar att livförsäkringsbolag enligt de nya rörelsereglerna skall redovisa en konsolideringsfond för överskottsmedel enligt 12 kap. 9 § FRL. De nya bestämmelserna om bl.a. återbäring och konsolideringsfond ersätter den äldre ordningen med återbäringsmedel från och med den 1 januari 2000 med vissa övergångsbestämmelser för äldre bolag.

Genom det nya stycket tydliggörs att medel i konsolideringsfonden skall ingå i underlaget för avkastningsskatt, i den utsträckning fonden får användas för återbäring till försäkringstagaren, vilket förutsätter bestämmelser i bolagsordningen (jfr prop. 1998/99:87 s. 208).

8.8 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen  
(1994:200)

**3 kap. 10 §**

Fondförsäkringslagen upphävs från och med den 1 januari 2000. Hänvisningen dit i 10 § föreslås därför bli slopad. Det föreskrivs ingen övergångsbestämmelse till ändringen, eftersom försäkringsrörelsereglerna för en fondförsäkringsverksamhet fullt ut regleras i försäkringsrörelselagen fr.o.m. år 2000.

8.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1941:416) om  
arvsskatt och gåvoskatt

**23 § punkt D**

En redaktionell ändring har föreslagits som en anpassning till utmönstringen av termen försäkringstekniska grunder i försäkringsrörelse-reglerna.

8.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:323) om förmögenhets beskatt Prop. 1998/99:142

**15 §**

I paragrafen har en redaktionell ändring av tidigare nämnt slag föreslagits.

## Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Försäkringsrörelse i förändring 3 (SOU 1995:87)

Sveriges riksbank, Svea hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Bokföringsnämnden, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Konsumentverket, Konkurrensverket, Riksskatteverket, Redovisningskommittén, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska aktuarieföreningen, Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Trafikförsäkringsföreningen, Svenska Bankföreningen, Stadshypotek AB, Sveriges allmänna hypoteksbank, Allmänna pensionsfonden första-tredje fondstyrelserna, Finansbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Sveriges Industriförbund, Svenska Handelskammarförbundet, Sveriges advokatsamfund, Svenska Revisorssamfundet (SRS), Sveriges Livförsäkringsföreningars Riksförbund, Sveriges Ackordscentral, Konkursförvaltarkollegiernas förening, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Aktiefrämjandet, Värdepapperscentralen (VPC), Motorförarnas Helnykterhetsförbund, Motormännens Riksförbund, Svenska Kommunförbundet, Pressens Pensionskassa, Försäkringsbranschens pensionskassa, Sparinstitutens pensionskassa, Konsumentkooperationens pensionskassa, Sveriges Köpmannaförbunds pensionskassa, Försäkringstjänstemannaförbundet, Arkitekternas pensionskassa, Fondbolagens förening.

## Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorian Reformerade försäkringsrörelser (Ds 1998:45)

Prop. 1998/99:142  
Bilaga 2

Sveriges riksbank, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Göteborg, Marknadsdomstolen, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Banklagskommittén, Sveriges Försäkringsförbund, Trafikförsäkringsföreningen, Svenska aktuarieföreningen, Försäkringsjuridiska föreningen, Konsumenternas försäkringsbyrå, Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Svenska Bankföreningen, Fondbolagens Förening, Svenska Revisorsamfundet (SRS), Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), Sveriges advokatsamfund, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Privattjänstemannakartellen (PTK), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Försäkringstjänstemannaförbundet, Sockenbolagens Riksförbund.

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över Banklagskommitténs delbetänkande Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag (SOU 1998:160) vad gäller avsnitten 9.5.4 (Ytterligare om innehav av aktier) och 11.2.5 (Innehav av aktier och andelar).

Sveriges riksbank, Svea hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Marknadsdomstolen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Insättningsgarantinämnden, Riksskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Allmänna reklamationenämnden, Svenska Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Fristående Sparbankers Riksförbund, Sveriges Industriförbund, Sveriges advokatsamfund, Företagarnas Riksorganisation, Finansbolagens Förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Kooperativa förbundet (KF), Postgirot Bank AB (publ), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

# Lagrådets yttrande över lagrådsremissen om femprocentsregeln för försäkringsföretag och banker

Prop. 1998/99:142  
Bilaga 4

## LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1999-06-10

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Gertrud Lennander, regeringsrådet Kjerstin Nordborg.

Enligt en lagrådsremiss den 3 juni 1999 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1999:600) om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
4. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Katarina Holmberg.

*Lagrådet* lämnar förslagen utan erinran.

## Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 juni 1999

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Schori, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Engqvist, Rosengren, Larsson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: Bosse Ringholm

---

Regeringen beslutar proposition 1998/99:142 Femprocentsregeln för försäkringsföretag och banker